

Judith: 'Het is fijn om bezig te zijn met materiaal dat je zelf hebt geoogst.'

In een voormalige fabriek in Den Bosch geeft kunstenaar JUDITH ROSEMA workshops papier scheppen. Bloemen spelen daarbij een belangrijke rol. Om het papier op een duurzame manier te kleuren, of als ingrediënten voor een schilderij: 'Veel cursisten zeggen: "Ik word hier helemaal zen".'

Tekst en fotografie Jeannet Hooftman

'Hoe mooi is het om je eigen papier te maken?'

De oude De Gruyter Fabriek in Den Bosch herbergt de grootste verzameling bedrijven in de creatieve sector in Nederland. Hier zijn meer dan vijfhonderd ondernemingen gevestigd, van kleine eenmanszaakjes tot grote bedrijven met meer dan duizend werknemers. Het Inkt Atelier van Judith Rosema (46) valt in de eerste categorie. Judith zit al twintig jaar in de oude fabriek, waar in het begin uitsluitend kunstenaars zaten, maar na een verbouwing ook de grote bedrijven kwamen. Drie maanden geleden verruilde ze haar werkruimte op de eerste etage voor een ruim en licht atelier op de begane grond. Ze is er blij mee. 'Hier is het licht goed en het wordt niet zo warm.'

Judith studeerde aan de kunstacademie in Den Bosch tekenen, schilderen en grafiek. Na haar afstuderen maakte ze vooral litho's, etsen, lino's en lijntekeningen. 'Als graficus heb je altijd papier nodig', begint ze haar verhaal. 'Ik dacht: hoe mooi is het om je eigen papier te maken? Ik ben dat gaan leren en sindsdien maak ik mijn eigen papier. En je hebt altijd inkt nodig, dus dat wilde ik ook zelf gaan maken. Ik ging inkt en verf van planten maken. Zo is het in de loop van de jaren allemaal ontwikkeld.'

Rozenblad: wolk van kleur

Inmiddels geeft Judith een paar keer per week workshops en daarnaast een jaarcursus aan een vaste groep cursisten. Voor de lessen

gebruikt ze veel bloemen. Die vraagt ze aan mensen in haar omgeving. De bloemen worden gedroogd tussen vloeipapier en karton.

Het papier maakt Judith van gebruikt, maar kwalitatief goed papier. Het wordt versnipperd en geweekt in een bak met water. Daarna maakt ze het met de staafmixer heel fijn. Vervolgens wordt het mengsel met nog meer water verdund en geschept met een scheppraam. Die komt op een katoenen doek te liggen. 'Dat behandel je als canvas, daar ga ik met de bloemen op werken. Daar overheen komt weer een heel dun laagje papier.' Tot slot wordt het papier gedroogd en is het klaar om op te tekenen, schilderen of schrijven, of om aan de muur te hangen.

De bloemen worden op verschillende manieren gebruikt. Ze kunnen door de papierpulp worden gemalen, of ze worden op het net geschepte papier gerangschikt als een schilderij. Daarvoor gebruikt Judith bloemblaadjes, maar ook wel hele stelen of knoppen. De bloemen reageren allemaal anders, zegt ze. 'Rozenblad geeft meteen kleur af aan nat papier, waardoor een wolk van kleur ontstaat. Dat werkt soms wel, maar soms niet. Hele dikke knoppen krijg je er ook niet in. Het papier wordt twee keer geperst en hele dikke knoppen gaan daardoor kapot.' Ook de kleuren reageren verschillend, weet Judith. Zo kleuren rozen en lichtroze bloemen vaak geel. 'Ik denk dat

biologische bloemen beter blijven dan bespoten bloemen.'

Behalve papier maakt Judith ook inkt en verf van bloemen en planten. 'Je zet eigenlijk thee met bloemen. Je doet de bloemen in een bak met heet water en ze laten onmiddellijk kleur los. Dit kun je meteen aan je papier toevoegen, waardoor het een kleur krijgt. Om inkt te maken laat je het langzaam inkoken zodat het water eruit verdamppt. Ik voeg Arabisch gom en kruidnagelolie toe om het te conserveren. Door de kleurstof in te pakken in een oplossing van aluin en soda krijg je pigment, waar je verf van kunt maken.'

Papier met afscheidsbloemwerk

Judith krijgt veel bloemen van haar buurvrouw die een grote tuin heeft. Zij weet dat ze niets weg mag gooien, maar in plaats daarvan aan Judith kan geven. Daarnaast plukt Judith bloemen en planten die ze nodig heeft om verf te maken uit de berm of in het bos. 'Je hebt wel speciale verfplanten zoals indigo, maar je hebt een flinke tuin nodig om het te laten groeien. Dat kan niet in onze gezamenlijke tuin. In het wild zijn alle kleuren te vinden, alleen moet je wel weten welke plant welke kleur geeft. Dat beschrijf ik in mijn boek Planteninkt, dat dit jaar wordt uitgegeven door Uitgeverij Terra. Het hoofdding in het boek is planteninkt, ik maak een uitstapje

In het atelier is een hele voorraad gedroogde bloemen en plantaardige materialen te vinden.

Judith maakt papier op A5, A4 en A3-formaat. De bloemen worden of door de pulp gemengd, of op het nog natte papier gerangschikt.

naar verf, krijt en drukinkt. Het is echt een receptenboek voor het maken van inkt, voorzien van sfeerbeelden.’

Net voor corona vroeg Judith voor een workshop weer bloemen aan haar buren. De moeder van haar buurman was net overleden en hij bood haar een grote hoeveelheid bloemen van het afscheid aan. Dat bracht haar op het idee om herinneringspapier voor hem te maken: papier waar de bloemen van het afscheidsbloemwerk in verwerkt zijn. ‘Hij was daar heel blij mee en toen ik zijn reactie zag dacht ik: hier moet ik meer mee doen.’

Het herinneringspapier is nu een vast onderdeel van haar aanbod. Ze maakt het op verzoek. ‘Mensen bellen mij dat er iemand is overleden. Het is belangrijk dat de bloemen zo vers mogelijk hier komen. Ik zorg dat er tijd en ruimte is om mensen te ontvangen en dan kijken we samen naar de bloemen: wat gebruik ik wel en wat niet. Ik laat voorbeelden zien. Ze kiezen dan wat past bij de persoon die is overleden. Dat is heel mooi. Ik leg de bloemen te drogen, dat duurt een week of drie, vier. Dan maak ik het papier op het gewenste formaat. Als ik het klaar heb en twee keer geperst dan halen ze het op.’ Judith vertelt van een vrouw die haar zoon van zestien had verloren. ‘Zij was

‘Om inkt te maken, zet ik thee met bloemen. Ik doe ze in een bak met heet water en ze laten onmiddellijk kleur los’

heel duidelijk: ze wilde een soort confettipapier. De bloemen moesten wild dwarrelen.’ Dit effect heeft Judith bereikt door de bloemen door de pulp te mengen.

Slow living-trend

Het is duidelijk: duurzaamheid is heel belangrijk voor Judith. ‘Zo woon ik ook. Ik woon in een community en wij hebben onze eigen ecologische wijk gebouwd. We hebben een gezamenlijke binnentuin die we zelf onderhouden. Er is een kas op het terrein waar we onze feesten kunnen vieren. Ik draag het ook uit: wees zuinig op de natuur.’

Judith is ervan overtuigd dat het groene bewustzijn steeds breder gedragen zal worden. ‘Er is een trend dat mensen willen

weten waar hun eten vandaan komt, hun kleding of hun verf. Dat weet je het beste door het zelf te maken. Als je lokaal oogst, weet je waar het vandaan komt. Het is slow living, terug naar de natuur, naar de basis. Ik denk dat er veel mensen zijn die willen ontsnappen aan de ratrace. Veel cursisten zeggen: “Ik word hier helemaal zen.” Je wordt ook rustig van de handelingen die je hier doet. Het is fijn om bezig te zijn met materiaal dat je zelf hebt geoogst. De hele cyclus doorloop je zelf, ik vind dat heerlijk.’

Ook al denkt Judith dat we op de goede weg zijn met recyclen, ze maakt zich wel zorgen om de hoeveelheid karton die omgaat in de pakketpost. ‘De dozen zijn een probleem, niet het papier. Het feit dat wij zoveel bestellen wat allemaal verpakt moet worden, dat is vreselijk. Je kunt ook dozen recyclen. Als ik iets verstuur, zet ik er een eigen stempeltje op: gered doosje.’

✦ hetinktatelier.com

✦ TIP VAN JUDITH

Gooi niks meteen weg maar ga na of je het nog kan gebruiken. Mensen zoals ik kunnen dingen die een bloemist weggooit nog goed gebruiken.